

FOGLALAT: Magyarország (statistikai jegyzetek a szomolnoki „Bányász Egyesület” jegyzőkönyvéből; magyarszántai zendület; felszólítás a magyar drámaköltőkhöz; a nemzeti Casino f. e. teli közlése jan. 28-án határozat; különféle: Dunánk rendkívüli áradása a jégtorlás miatt a közösülés fővárosink közt a a dunántúli részrel félben szakasztva, Szakolezán Casino létesül; gyöngyösi hangverseny; Zmeskál alapítványa a t. Spanyolország az új miniszter g vezérrel; a két sereg állása; részletek a zugaramurdi vállalatról; lapnyilatkozat az angol segélyesapat elosztásáról; a carlosi táborok elfogatása a büntetése; a a t.) Anglia (parlamentari ülések; a Hannoverai király nyugpénze élők figyelmet gerjeszt; Alsó-Canadában a polgárháború kiüt; a néppártiak esatát nyernek; a háztartási költségjegyzék elfogadva a a királytól által a felsőházban megerősítve; mind a két ház jan. 16-ikáig eloszlók; Vixen tulajdonai kárpótlást követelnek; a t.) Franciaország (kainrai előkészületi ülések folytatása; a constantinei kők jutalmaztat sa; casatiószéki tö vényhatározat a párbaj ügyében; a t.) Németország. Eleggylir. Gabonár. Pénzlet. Lotteria.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Lőcsén dec. 27-én: A felső-magyarországi vagy is a szomolnoki kerületbeli „Bányász egyesület” m. évi oct. 2ik s több következő napján Lőcsén tartott közgyűlésének jegyzőkönyve, mely most nyomtatásban megjelent, némely statistikai adatokat foglal magában, melyek nagyobb közönség előtt sem érdektelenek, úgymint: 1). 1835 aug. elejétől fogva, (midőn t. i. az Egyesület a „Phoenixhütte” című rézolvasztó hutát, annak előbbi magányos (privát) tulajdonosától megszerzé s a közolvasztást (die waldbürgerliche Schmelzung) elkezdé, 1836. sep. végeig, és így 14. hónap alatt, az említett Phoenix-hutában olvasztatott 119,881 mázsa s 80 font ércz, melyből lett összesen 10,009 mázsa s 20 font tiszta réz, és így egyre mára egyegy mázsa érczből $8\frac{34}{100}$ font réz. Az említett mennyiségből, a kir. kincstárnak bányavám (urbura) fejében jutott 362 mázsa s $18\frac{1}{4}$ font; 8995 mázsa réz pedig eladatott egyremásra 46 ftjával s $57\frac{3}{4}$ krajczárjával pengő pénzben. Azon mennyiség, mely ezen kívül a két magányos olvasztó-műhelyben, t. i. sz. Miklós hutájában Szlovenkán s a Johannistollni (jános-istaji) hutában Iglón, ama 14 hónapos időszak alatt olvasztatott, hasonló pontossággal ugyan tudva nincsen; mindazáltal becsülhetni azt legalább 8 ezer mázsa tiszta rézre. E mellett meg kell jegyeznünk, hogy az említett három hutában, valamint a 4ikben is, melyet az egyesület sz. György-huta név alatt nem rég az iglai határban felállított, csupán tiszta rézérczek, vagy is úgy nevezett sárga érczek (Gelferz) olvasztanak; azon érczek pedig, melyek rézen kívül még ezüstöt is adnak (Fahlerze), csupán a kir. kincstár ó-vízi (Altwasser) hutájában olvasztatnak mindekkorig, minthogy az Egyesületnek mindeddig e végre alkalmazott hutája nincsen, és így az ezekből lett réz mennyisége, a följebb kitétt számokba még foglalva nincsen, valamint azon réz sem, mely a kir. kincstár szomolnoki hutájában olvasztaték. Ebből megítélhetni a felső-magyarországi bányászat nagy fontosságát. — 2). A szomolnoki bányakerületben most munkában vagy is mivelletés alatt levő bányák száma következő: Tiszta réz érczet (Gelferz) ad 137 bánya; rézzel vegyes ezüstöt (Fahlerz) 70; kobaltot 22; piskolcot sem v. dárdant 20; csupa remény fejében mivelletik, s eddig semmi sem jövedelmez 350 bánya. A vashányák itt nem érintenek, mivel azok tulajdonosai még eddig az egyesülettel összekapcsolva nincsenek. — 3). A főnemlített közgyűlés leginkább az által ön nevezetessé, hogy az egyesületi (phoenixi és sz. györgyi) huták között egy részről, és a privátok (sz. Miklós és Johannistollni) hutái között más részről mind ekkorig fenforgó izgágák s vetelkedések Andrásh György gr. mint ezen testület köztszélelő elnökének fáradhatatlan iparkodási által, köz egyezés útján elhárították s kiegyenlítették. Ellenben a tiszta rézérczes (gelferzes) bányamivelő társaságok között egy részről, s vegy-érczesek (fahlerzes) közt más részről még most is foly az alkudozás, nem levén mindenki előtt világos az, hogy valóban szükséges a vegy-érczekre (Fahlerz) nézve is egyesületi hutát felállítani. Ezen feladat kifejtése tehát jövő gyűlésre halasztatott. — 4). A phoenixhutát a sz. györgyivel egy újdónan építendő ut Göllnicz vize mentében kötendő össze, melyet Szepes vármegye, a bányai egyesület, s bányavárosok összevetett erővel létesítendnek.

Nagy-Váradról dec. 16. Köz tapasztalás szerinti igazság levén az: hogy olyan esetek, melyek rendkívüliségek miatt különösebben szokták a figyelmet elfoglalni, a hír szárnyalta kíváncsiság útján terjedvén fokozottan oly ábrázata lépnek fel többnyire a történetről távolabb helyhezeti közönségnél, hogy későbbben a netalán kihagyott felvilágosító körülmények, vagy hozzá adott szépítések miatt, az ily önkényesen módosított, következőleg fonák híren alapult közvéleménynek ellenkezésbe jött állását, s ennek indító-okát alig tudhatja felfogni a dolog igazságos fekvését pontosan ismerő. A felhozottakhoz hasonló történet fordult elő Bihar megyében keblezett, s Esterházy Pál hg uradalmához tartozó Nagy-Szalonta mezővárosban, mely annak jőzan értelemben felgondolásánál fogva, hogy milly lelket rázó, s bár közlebb évkönyveinkből kifelejtethető dühösségre szokott kitörni a fellázított néptömeg, a méltán következtethetett szomorú jövendő fenyegetése miatt igen nagy fontosságn levén, kétségkívül köz figyelmet támasztott, s mely minden tekintetben megkívánta azon sikeresen, s illető megyei tiszt által vigyázólag alkalmaztatott alispáni ezélszerű rendelkezést, miszerint nyomban eleje vétett egy már is szélesre harapozott lázadásnak. A dolog érdeméhez tartozik előre becsátni, hogy mivel e népes megyének (haesak azon osztályát vesszük is tekintetbe, hol a birtokosb magyar helységek fekszenek) lakosai nincsenek még az előhaladás és szorgalomnak azon fokán, hogy sorsukhoz képest kényelmes, vagy barmaiknak alkalmas hajlékok készítésén igyekezzenek, mely hiány miatt a lovas katonaságnak rendszerinti szállásos-hatása tekintetéből régből idők óta kénytelenítették a vármegye Rendei mind az öt járásban több mezővárosban, hol t. i. a főlebbi ezéla magtárok is vagynak, a katonatiszti szállásokat, úgy különösen közistállókat summás költségen építtetni, s azok további igazításáról gondoskodni; ilyen hely Nagy-Szalonta is, hová az ősi összes fegyvergyakorlatkor megtért lovas katonaság visszakerülvén, az egymást követte három gyuladás miatt, mely mindig csak a katonaság számára fenálló köz épületekből tört-ki, s mely szerenesétlenség következtében a kapitány-szállás minden hozzá tartozó tágas épülettel, nemkülönbén három közönséges istálló, számos katona-ló és nyereg-szerszám lángmartalék lett, a lakosok nagy rémülésbe, a közbátorságra ügyelő megyei tisztség pedig feszült aggodalomba jutott. Nem halasztatott ugyan el semmi lépés arra nézve, hogy a gyuladás okai kipuhatatlansanak, de az ismételt vegyes megyei küldöttség szigorú vizsgálódása sem volt képes bizonyos kinyomozni, s így a netalán következtethető több több szerenesétlenség meggátolhatása tekintetéből, az ily esetekbeni gyakorlat szerint rendszer örködésre a küldöttség javaslata során, gyalog katonaságának kirendeltetése

vált szükségessé. — Ez idő közt kelle történni azon kicsapongásoknak is, melyek miatt Szalonta városában, hol mint urbéri egység alatt létező helyben, még urasági tiszt sem lakik, némely különben is nyugtalanságukról megjegyzett lakosoknak veszélyes bujtogatásnál fogva fellázadt nemes és nemtelen személyekből összeatlakozott nép erőntalmaskodása következtében a köz esend megzavartatott, s épen akkor maradt egy tíz ezer lélekből álló társaság előjáró és tanács nélkül, midőn leginkább megkívántatott volna, hogy a tüvész csapatától megfélemlült közönség rendre igazítottatott volna, a nyugtalanoknak ugyan-is, huzamosabb idő óta folytatott, s a bíró mellé köz szavazattal választható tanácsbeliekről rendelkező újabb törvények fére magyarázatával összekötött ingerlésekből származott azon ellenszergülő kitérés, mi szerint a közönségnek ilyes kicsapongásra igen hajló egy része nem várván el a bírói törvényes candidatiót, Mindszent napot megelőzte vasárnap a templomból a városházához sereglött, ott magának candidált, s az ott gyakorlatban volt szokásnál fogva visszament a templomba, s kénye szerint bíró választott, az elválasztottakat föleskette, s a volt előjárókat a tanácsházból esúfoson kiutasítottak. Mind ezen lépte a felbujtatott néptömegnek eddig csak nagy botlásnak tekinthetett volna, ha a járásbeli főszolgabírónak, ki is a közbe jött zavar feől értesítettvén, s megjelentével a törvénytelenül választott előjárókat lefevé, végre a régbibeket törvényes állásukba visszahelyezé, a nép az elejébe szabott törvény rendelkezést megtartotta volna; azonban a esend egy hétnél tovább nem állhatott fen, mert ámbár a következő más vasárnapon az uraság candidatiója megérkezett s a népek felolvasztatott, mivel azonban a fellázasztott s már megsokasodott nép ezen candidatiót félre vetvén megváltoztatá, a minapi törvénytelenül felesketett bíró újabb is szavazati többséggel újra elválasztotta, a volt előjáróktól a város pészétjét többször ismételt küldöttség által erőszakosan kicsikarta, s így az ellen-szergülés s önkény azon fokra hágott a lázastók és elesábitott fellázasztottak között, hogy a főszolgabírónak, ki szinfe a közel Ugra helységben uralkodott jobbhágyi fektelenség miatt tartatott helybeli megyei törvénytelen köteleztetett lenni, Szalontán lakó egyik megyei eskütthöz intézett parancsát nem átalították semmibe sem venni, sőt azon többek által nyilvánított kurjongatások nyomán, hogy nem parancsol ebben nekik sem vármegye sem senki, a tiszt tekintetének nyilvános megvetésével elhatározott vétkes szándékokban állhatatosan megmaradtak, s a város kormányát elkezdvén, a volt törvényes előjárókat egy számosabb s muzsika-szó mellett dombérozó csoport sértő kifejezésekkel köszöntötte, nem látszatván aggódni azon, mi a bekes lakosokat újabb rémülésbe taszítá, hogy t. i. midőn az illetőn lázastók és lázadtak vetkes diadalnoknak most leirt ünnepeket ülnék, azon nagy katonai istálló, mely utóljára égett-el, mely mellett a gyuladás előtt csak néhány perezzel előbb húzódtott-el a vígadó csoport, lángba borítva emésztődött.

Hogy ezen kor- (vagy inkább kórságos) szellemi, s a szomszéd helységre is nagy behatással volt szerencsétlen kitérésnek szomorúbb követke-zését kikérültük, méltán köszönhetjük a nyomban kiadott első alispáni böles és gyors rendeletnek, s az ezt férfias hűdeggel teljesített járásbeli főszol-gabíró gondos bánásmódjának, ki is a jó rend visszaállítására felszólított, s maga útján kirendelt gyalog katonaság tisztségével egyértelműleg ezen hatalom-karral a hely szinén tüstint megjelent, s nem réttentvén őt el a város-háznál a történet jövetelt megsejditett lázongó népek sokasága, mely föl-sereglésnek azonban oka világosan ki nem nyomoztathatott, de jőzanon kö-vetkeztetheti, mert bárha előttük megtölté is fegyverét a katonaság, mindazáltal ily kurjongatások miatt, éljen az elválasztott bíró! nem hagyjuk utolsó csep-vérünkig! mit nekünk ezen katonaság! ez csak egy fölszókra való — a közéjük ment főszolgabíró, órákig tartott erőlködésü mellett sem esendesíthette le a zajongó népet addig, míg a maga mellé vett katonaság erejével a legszájasbak közül nyomban valami 28 lázastót minden személyválogatás nélkül vasra fűzetett s a megyei fogházba küldött, úgy következtet napokban a többieket is, kiknek a vas hiánya miatt szabodon kísértetése tanácsos nem levén, mint folytoni üldözésben levőket ide Váradra behozatta. — Megemliteni végre szükséges, hogy más nap a törvényes bíró, bárha ismét a már gyökeret vert lázadás szeszélye miatt az illetlen kitérés csak a nagy beketetés, hatalomkarral való szükséges fenyegetés győzhette-meg, csakugyan elválasztatott s ezek után a rögtön kinevezett megyei fenytő törvényték meghozván a helyben a bekisért s általán fogva vétkeseknek ismét, úgy a kün maradt, de tüstint tömlöczbe idezett nemes és nemtelen bünöcsökre, följebb egy által sem vitt itéletét, a megzavart esend kellőleg visszaállott. Melyek következtében, miután t. i. e nagy lázadási eset minden polgári vérontás nélkül elnyomatott, s a társasági törvényes rend helyreállított, nines jó hazafi, ki e tárgyban a kiadott azonnali böles rendelkezésről, úgy annak pontos s idejében lett használatásáról hálusan ne emlé-keznek; a hasznos következtetések közé számláltatott a helyben bíráskodó tör-vényszéknek, vallásos-buzgóság gyarapítás tekintetéből, el nem mellőzött azon figyelme, mi szerint e szempontból azon illetlen szokást, hogy a templom-ban választásék a bíró, mely alkalommal botránykeltő személyességre is szoktak fakadni, Nagy-Szalontán eltörlötté, sőt e ezélszerű határozást a megye Rendei az egész megyére is kiterjeszték. — H. P.

Felszólítás a magyar dramai költőkhöz. Mivel mult évi dec. 16án a pesti német színházban „Aurelia” ezim alatt előadott daljátékomra némelyek azon megjegyzést tevék, hogy mint magyarnak inkább nemzeti nyelven írni müre kellett volna hangszerzeményt készítenem, ezemmel, noha egyébiránt nézetim szerint a hangszerző, mint költő maga nemében, semmi nemzetiségi különbséget nem ismer meg, hazája az egész világ levén, magyar hazám iránti forró szeretetemet tetteg is bizonyítani akarólag, tisztelt drama-költészinket fölszólítani vagyok bátor, dal-szönműveiknek velem közlésire, azokhoz minden díjkövetelés nélkül hang-szerzeményt imi ajánlkozván. Bartay András „Aurelia” hangszerzője.

A Nemzeti Casino alkotó szabályai 6ik pontja szerint a teli köz-ülés f. e. január 28án reggel 10 órakor változhatlanul fog tartatni. Ezen gyűlés tárgyai: a) az intézet mostani állapotjáról az igazgatók és választottság által teendő jelentés; b) az új igazgatók és választottság kineveztetése; c) a Casino további fentartására és emelésére szükséges intézkedések. A részvényes urak ezemmel megjelenésre kéretnek. Pest, január 4én 1838. Pregardt János m. k. igazgató.

Beszterezze Bánya dec. 25kén. Nyolcz év folyt elazóta, hogy boldog emlék. Zmeskál Gábor volt selmecbányai bíró munkás földi élet pályája végére jutván, leginkább tőkepenzektől álló szerzett vagyona nagyobb részét közintézetekre hagyá, ezek közt a nevezett férfiú 10 ezer forintot azon végre szentelt magpénzül, hogy annak 600 for. kamatja évenként két férjhez menendő, tiszta erkölcsű munkás, és jeles magaviseletű hajadon közt a városi tanács által osztassék föl. Mivel pedig a boldogult beszterezebányai születés vala, szülőföldjéhez viseltető hálából úgy rendelkezett erről, hogy egy évben Selmecznek, másban pedig Beszterezebányának jusson e jutalom, még pedig úgy, hogy az ezen segedelemben részesülendők közül egyik mindig r. kathol. másik protestans legyen, noha ő maga protestans volt. Mi valósággal gyönyörű s követésre méltó keresztényi példa. Hány szegény hajadon kecségetve illy jutalom reményétől minden igyekezetét oda fordítja, hogy szeplőtelen élete mellett mindnyájok szeretetét megnyervén a folyamodók száma közzé iktatassék. A szokás igen hathatós erejű, s így a begyökerezett s természeté váltjó indulatok akkor is sajátunk maradnak, midőn semmi nyereség nem ingerel. Ollyanok az ide-való hajadonok is, kik közt bár nem mindenik nyerheti meg a 600 fót, nyeri mindazáltal a megbecsülhetetlen kincsét abban, hogy a bevett jó szokás őt egész élte folytában boldogítja; kik pedig e pénzbeli segítséggel is megjutalmaztatnak, azok nemcsak önmagokat, hanem némileg férjeiket is feleségítik; szükség e ezt bővebben mutogatni? Az igaznak emlékezete áldott.

KÜLÖNFÉLE: Testvér fővárosink lakosi már ugy. szólván öt nap óta elzaratvak egymástól, s még azok is, kik legjobban irítottak az állandó hidért fizetéstől, örömezt nyulának most zsebeikbe, csak hogy egyik városból a másikba mehetnének ügyeik elintézése végett; de hasztalan, Dumánk büntetni szándékozott őket makacsságukért, mellyel ez országos kívánatot hátráltatni, vagy létesítését szükségtelennek vagy pedig lehetlemek nyilatkoztatni törekvének. A mult év utolsó napjaiban ugyanis dermesztő fagy követé az addig fölötté változékony időt, s csakhamar vastag jégtáblákkal fűde a Dunát, mi már magában is nehezíté a közlekedést esolnakokkal; de még inkább a víznek szerfölötti áradása, melly, mivel a várost tisztító torkolati annak idejében nem tömtek be, nem is álmódhatván vízárral illy évszakban, azonkül, hogy rohanó sebességgel ragadott magával minden ladikot, Budán a viziváros s Tabán egy részét víz alá helyezé, s mind a két városbau valaményi kiséssé alacsonyabb fekvésű pinczét s földalatti magtárt vízzel lepett s töltött meg, s eddig is iszonyi károkat okozott, miknek folyvást növekedésétől retgettünk, mert a víz 6ig folyvást áradt. Jan. 6án reggel megállott ugyan a jég; de biztosan még nem járhatni rajta; részint mivel az egyes táblákat nem annyira fagy mint inkább a tegnap bőven hullott hó ragasztá össze, s azonkül a víz folytonos áradása mellett attól is féltetni, hogy rögtön fölemeltetvén a jég, ismét utnak indul. Minek tulajdonítsuk e rendkívüli s illy évszakban egészen szokatlan áradást? még eddig hitelesen nem tudhatni; némellyek általános olvadásban, mások a földvidéken leomlott felhőszakadásokban keresik annak okait; nyilvános lapok mindazáltal, mellyek egyébiránt a mindenütt megakadt közlekedés miatt igen rendetlenül érkeznek, mindeddig mélyen hallgatnak e tárgyról, mit annyival inkább csudálhatni, mivel, ha igaz, magányos híreknél fogva, Rossau bécsi külvárost elboríták a földagadt Duna hullámai, mi igen valószínű, mert 18^{29/30} óta illy magas vízállást Buda-pest közt nem láttunk. E gátolt közlekedés oka, hogy dunántúli tiszt. Pártfogóinkhoz lapjaink első számát mindeddig nem juttathatuk. — **S z a k o l e z á n** Casino létesült; ezélja közös oktató s mulató időöltés. Az Egyesület szállása 3 esinos szobából áll, s az egyikben olvasó, másikban játszó s 3fokban tekéző asztalok kínálják kényelmekkel a részes tagokat. — Dec. 26ikán a gyöngyösi Casino alapítási első évnapját ünnepevén, este hangversenyt tartott, mellyben a híres hangász Morelly is munkásan részesült. —

SPANYOLORSZÁG.

Magányos hiteles levél szerint Amurriobul dec. 2rul, a trónkövetelő Moreno tábornokot csakugyan kitevé hivatalából s helyébe Guerguet alkalmazá; továbbá még azon rég szárnyalt hír is tökéletesen valósul, hogy Zariateguy, Elio s Cabannas tábornokok börtönben várják a fölöttük tartandó hadi törvényszék ítéletét, valamint Sanz ezredes is, Villareal és Simon de la Torre tábornokok pedig száműzettek. Ugyanazon levél ismét berontást rebesget a lázadók részéről O-Castiliába, azon megjegyzéssel, miszerint a trónkövetelő és Sebastian infans Estellaba fognának a hadsereg megindultakor vonulni, s az egész vállalatot, mint főparancsnok, Guergue vezérteni. — Saragossai hírek szerint dec. 15rül Forcadell carlosi parancsnok 5ezer emberrel s 300 lóval Arinoba vonult Alsó-Arragoniában. Oraa betegen fekszik Valenciában s helyette Borsó de Carminat vevé által a parancsnokságot. — Az alkotmányosak utóbbi vállalatukról Zugarramurdi ellen, egy hiteles levél dec. 16rul ezt írja: „Az iruni kormányzó 15kén éjjel olly vállalathoz fogott, melly bizonyosan sikerült vala, ha egy chapelgorri el nem árulja egész tervét a carlosiaknak. Két csapat alkotmányos harezos megindulván Urdach s Zugarramurdi felé, az iruni kormányzó maga Amasain felé nyomult a carlosiak figyelmét elvonandó a vállalat tulajdonképi pontiról. Az első csapat szerencsésen eléré Urdachot, a carlosi parancsnokot s hatósági tiszteket elfogá, s tetemes adófölvétele után megindult Zugar amurdi felé, hol a 2ik hasonló kedvező sikerrel létesíté tervét. Innen mind a két csapat egyesülve visszavonult állomására; de utközben, az említett chapelgorri árulása következtében, nagyobb számú carlosi csapatból megtámadtatván, hátrálni s foglyaik nagyobb részét eserben hagyni voltak kénytelenek a királyné harezosi, s francia földre menekülni. hol egy francia sorezred lefegyverzé őket. A M Chronicle következőleg nyi-

latkozik a britt segédesapat eloszlásáról: „Keyés reményünk volt arra, hogy a legközelebb föllállított britt segéd-esapat itt azon szolgálatot teljesítse Spanyolországnak, mire az első volt szünya; mivel azonban valamennyi angolnak távozása kedvetlen következtül lehet az alkotmányos ügyre nézve Spanyolországban, igen örvendünk, hogy néhány száz bátor vitéz még is megmaradt Spanyolországban. Az előbbi spanyolministerség legalább megismeré az angol-esapat fontos szolgálatát, s tehetsége szerint enyhíté inségít; de mióta Espartero kardja Bardajit s ezimborait emelé polczra, szentelenül viselé magát a kormány az angolok iránt. Ha a legújabb ministerség csakugyan minden boldogságát Lajos Fülöptül várja, ám teljesítse az Martinez de la Rosa minden kívánatát, miszerencsét valóban nem irigyeljük.

A N G L I A.

Hume szőnyegre hozott kérdése a hannoverai király nyugpénze ügyében többszínű vitára nyujt alkalmat a londoni lapoknak. A conservatív sajtó ugyanis továbbra folyvást fizetendőnek véli azt, részint mivel III. György trónra léptekor minden örökös jövedelmét a nemzetre szállítá; részint pedig, mivel a parlamenti határozat által biztosított nyugdíj megszüntetése mindenkötelezést, még az országos adósságokét sem vevén ki, veszélyeztetné. Erre a szabadelmű lapok igen alaposan azt jegyzik meg, miszerint III. György örökös jövedelmei nem valának tulajdoni, hanem I. Györgyről szállottak reá, kinek a nemzet ajándékozá azokat. A családijutalajdonról Hannoverában soha nem rendelkezett a kormány. Ezenkül a cumberlandi hgnek hannoverai trónra lépte megszüntetése azon okokat, mik udvartartásra kényszeríték őt Angliában. A nyugdíj s nemzeti adósság veszélyeztetéséről pedig szó sem lehet, mert ez esetekben kötelezéseket von magára a nemzet, mikkel a hannoverai király iránt teljességgel nem tartozik. — Campbell őrnagy, Sierra-Leone kormányzója, nem rég visszatért onnan Londonba. E gyarmatban tartózkodtakor mindenkép barátságos viszonyba törekvők lépni a Sierra-Leone s Timbuktu közötti benszülöttekkel. Elhunyt IV. Vilmos királyhoz intézett nyolcz iratot hoza magával nyolcz ottani szerencsen királytól, mellyek egyike következő szavakkal kezdődik: „Tisztelet Istennek. E levél Marvantul jó, Temain királyától, Vilmos királyhoz, kinek országa Anglia, faluja pedig London. Én jól érzem magamat, s reménylem, Ön is azon szerencses helyzetben van; s a t.” — A Times figyelmezteti az angol kereskedőket azon körülményre, miszerint Franciaország s Mexico közt, bizonyos az előbbi ország kormánya által az utóbbián tett követelések miatt háborura kelés épen nem valószínűtlen. Hír szerint a mexicói kormány ajánlatot tón a francia ügyvivőnek, követelésinek biztosság előtti eldöntetése iránt; ha pedig a francia kormány ez ajánlatot nem fogadná-el, úgy minden francia alattvaló a republicát azonnal elhagyni lesz kénytelen. Mivel semmi kereskedési szerződés nem kapcsolja össze az említett két kormányt, tehát Franciaországnak teljességgel nincs joga erőszakhoz nyulásra, főleg, mivel a francia kormány csak azért nem kötött illyes szerződést, mert az a legközelebbi egyenlőség elvein fogott alapulni.

Miután az alsóházi dec. 19iki ülésben Hume indítványa a háztartási költségjegyzéknek 50 ezer font sterlinggel csökkentése iránt megbukott, Grote azon záradékot kíváná eltorlesztetni, melly a koronát évenkénti 1200 font sterlingnyi új nyugdíj-kiosztásra jogosítja. Nézete szerint a nyugdíjak épen a háztartási költségek közé tartoznak, s ő (Grote) nem látja át, mennyire van e körülmény kapcsolatban a fejlelem személyes méltóságával; különben a hadsereg s tengerészet költségvetését is állandóan kellene megállapítani. Nem tanácsos, hogy a ház olly hosszú évsorra köttesse meg kezét. Hume eziránt még következőt jegye meg: „Évenként 1200 font sterling nyugdíjakról rendelkezhetés valóban nem emeli, hanem esökkenti a korona méltóságát a nép előtt.” Spring-Rice (a kincstári kancellár) határozotan megmaradt azon állítása mellett, miszerint a nyugdíjakról rendelkezhetéssel egyik legörvendetesb előjogát venné el az uralkodótól a nemzet, mivel aztán többé nem jutalmazhatni meg a tudományok s művészetek bajnokait. Grote indítványát 125 szóval 23 ellen félre veté a ház. Ezután R. Peel azt kíváná: hatalmaztassék föl a korona, azon esetre, ha az 1200 font sterlingből egyik évről a másikra valami fönnmaradna, azt az évenkénti határozott mennyiségen kívül kioszthatni, mit a kincstári kancellár támogatott. Hume: „Reménylém vala, miszerint a kincstári kancellár ez indítványt nem fogja támogatni, mert igen joggal kívánat az egyik évben megtakarított mennyiséget a másikban eltékozzolhatni.” Wackley: „Tisztes barátom, a kikkennyi tisztes követ, támogatást emlit a kincstári kancellár résziről az igen tisztes baronet indítványa iránt; de itt nem csupán támogatást, hanem örömteljes megegyezést láthatni. Hasonló kérdésekben legközelebbi egyhangúság uralkodik a ház mindkét oldalán. (Halljuk!) Mi ez oldalon valóban igen különös helyzetben vagyunk. (Az ellenzésekaczag.) Én s barátim, véleményem szerint, elhagyhatók ez oldalt s az igen tisztes baronetnek (Peel) és számos pártjának engedhetők azt át. (Kaczag.) A valódi ellenzés, 19, 20 vagy 22 tagra látszik leolvadnak e házbau. (Halljuk!) Egy indítvány sem harsant még meg azon oldalról, mit a kincstári kancellár azonnal nem támogatott volna. Ó föls. ministere most ollyasmint cselekszik, mihez ha az igen tisztes baronet (Peel) lépett volna föl illy háztartási költségjegyzékkel, úgy egész Anglia népgyűlésektül pözs-gene, s mindenütt csak a toryk iszonyuságát lehetne hallani; most egyik fonakságot a másik után fogadgatja el a ház, s a szegény radicalok folyvást 22 vagy 23 szőnyeki kisebbségben maradnak. Reménylém, az elnök padokat fog föllállítani e terem másik részén, hogy ne kényszerítessünk tovább is azok mögötti ülésre, kikhez már többé nincsen bizodalomunk.” Mind e mellett 114 szóval 26 ellen csakugyan elfogadá a ház R. Peel indítványát: ellenben Chalmers azon indítványa is, melly szerint ezenül a ti kos szolgálatra szám 10 ezer font sterling évenként a segély-pénz

ajánlásakor leszen megújítandó, Spring-Rice ellenzésére, 100 szóval 25 ellen szinte szerencsésen keresztül ment. Most Hume szólalt meg: „Mivel a törvényjavaslat egyes részeit már elfogadta a ház, monda többi közt, kérdés már most: elfogadja-e az egész törvényjavaslatot is? En részemről az egészet is ellenzeni fogom, valamint annak egyes részeit megtámadám. Nem barátja az a királyságnak és rosszul isméri a történeteket, ki a fejedelem nevében illyesmit követel a nemzetűl. Franciaország királyságát egyik királyának ész elen pázérásai rendíték meg. Népszerűtlenné teszszük királysági rendszerünket, ha udvarunk költségének másokkál összehasonlítására alkalmat nyújtunk. Az egész északamerikai kormány (ó! ó! és halljuk!) csak 33600 font sterlingbe kerül, és az egyesült státusok elnöke csak 5 ezer fontot huz évdíjúl, nálunk pedig csupán Kent hgnő hatszor annyit bátor követelni. (Halljuk!) Rosszul isméri azok lazánk helyzetét, a nemzet kívánatit és fiatal királynéknk érdekeit, kik minden elavult rosz régi szokáshoz makacsul kívánnak ragaszkodni. Mit az első lordkamrás, 16 lovászmester, és hasonló szükségtelen tisztviselő évdíjúl kap, abból 14600 család, vagy is 25 ezer ember egész évig élhetne, fejenkint nyolcz shillinget számítván. Gyalázat olly iszonyu mennyiséget kilöknü kamrásokra, tiszteleti hölgyekre, háromszögletes kalapu yeomenekre és egyéb illy haszontalan díszbábra! (kaczaj), és mindezt aranyban, biborban járattni, míg ő fölsége ezer meg ezer alattvalója rongyokkal sem fődözheti meztelenségét. Kaczagjanak bár Önök, kik torkig járnak kincsshalom közt; de az, ki embertársinak inségét szivére veszi, valóban nem találhat ebben nevelésre tárgyat. (Halljuk!) Tudom, soknak véleményével komolyan összeütköznek nézetim; de azért a valót mindenkor nyiltan ki fogom mondani. Ha a ministerség folyvást minden tekintet nélkül fogja tékozolni a nép veritékit, ugy valóban nem sokára az egész nemzet kényszerítve leend hathatós panasz-emelésre. „S akkor vajmi iszonyu felelősség nyomandja majd a ministerséget!“ — Spring-Rice e nyilatkozatát Hume urnak oda akará magyarázni, mintha az (Hume) a republicát pártolná; ezt azonban Hume határozottan tagadta, mondván, hogy a királysági rendszer mellett is mindenkor haladhatni józan takarékoság ösvényin. Ezután még Wackley szólalt meg hasonló értelemben Hume ural, és a törvényjavaslat 3adszori fölolvastatása minden további ellenzés nélkül csakugyan véghez ment. Dec. 21kán a felsőházban Melbourne indítványára másodsor olvastaték föl a háztartási költségjegyzék iránti törvényjavaslat, melly alkalomkor Brougham l. következőleg nyilatkozék: „Véleményem szerint igen gondatlan, sőt minden józan itélettel ellenkező tett előleg felszázadra megállapítani a háztartási költség mennyiségét. Ki lehet elég eszelős vagy vakmerő, felszázadra, vagy 40, 30 avagy csak tíz évre is megjósolni: minő állapotban leend majd akkor Anglia? It ülünk most 1837ben, és elhatározani vagyunk vakmerők: minő udvari környezetre leend szüksége királynéknak 1870ben! holott akkor már vajmi kevesen lesznek közülünk életben! — és nem gondoljuk meg, minő változékony az idő és emberi társaság állapota. Mi lesz ennek elkerülhetlen következménye? Rövid idő múlva a pénz bőse csökkenhet, az élelmi szerek ára pedig emelkedhetik, s akkor aztán a fejedelem, vagy legkegyelmesh parancsa következtében minis ere, föllépend és pótlékköltséget követelend. A parlament természetesen 1837iki szerződése mögé sánczolandja magát; de akkor majd lesz lármá zsugorisága miatt, melly a korona szükséges méltóságát nem tudja méltánylani és királyát illetlen nélkülzésekre kénytetü. Mylordok! valamint eddig illyes kísértésnek soha nem tudta ellenszegülni a parlament, ugy jövendőben is kénytelen lesz folyvást pótlék-foltokat raggatni a költségjegyzékre. Ha tehát mostan, midőn minden 5, 7, vagy legfőlebb 10 évben új új vizsgálat alá kívánom vettetni a háztartási költségjegyzéket, azt lobbogattják szememre némellyek, hogy ez valamelly rendkívüli újítás, ugy kérdem tőlük: hasonló-e hazánk állapota mult századokbani helyzetéhez? 1760ben 100 milliónyi adósság nyomá az országot, most pedig ezer; akkor az egész évi költségvetés 7 millióra rugott, most ellenben 20ra, és még ide kell számítnunk 40 milliónyi kamatját adóssági tőkénknek is! Arra tehát nem építhetünk, hogy valami most így vagy úgy történjék, mivel az felszázad előtt hasonlókép történt. Az 1760iki tettet ismételjük, és ne vegyük tekintetbe azt, mit azon végzés következtében tapasztaltunk? Felejték Önök, miszerint 1767ben az 1760ban királyunk (III. György) halálaig megállapított költségjegyzéket már szaporítani vala kénytelen a parlament? Ár- és pénzváltozás ürügye alatt kopogtatott akkor a kormány a parlament kapuján, és a pazar fényűzés szerzette adósságot sohajiva fizetgeté az ország, kilencz év múlva ismétlé e játékot a korona, és az amerikai háboru után újra 600 ezer font sterlinggel töldé a megajánlott mennyiséget e ház. És ennyi tapasztalás után mégis felszázadra akarjuk megállapítani a kir. udvar költségét?“

„Ha tehát, szóla folytatólag Brougham, a kérdéses szerződéssel nem elégszük meg a korona, ugy csakugyan mindenkor pótolnunk kellend azt; ellenkező esetben pedig, ha t. i. iparintézetink emelkedése minden szükséges élelemzikk árát tetemesül csökkentvén, gabonatorvényink végre halomra dőlnek, és egy font sterlinggel lehetne megszerezni azt, miért most 30 shillinget adunk, ugyan mit fogunk nyerni? semmit, mert akkor majd így szólának hozzánk a ministerek: „A szerződést fejdelmünk halálaig kötötték meg Önök, és így már most meg kell azt tartanunk.“ A szerződés tehát csupán akkor bír kötelező erővel, midőn ellenünk van. Kérdés már most: mennyit illik megajánlani a fejedelemnek, hogy a korona méltóságát főtartthassa? E kérdés megfajtése előtt azt szükség meghatározni: mennyi jövedelemmel bír már jelenleg a fölség? Cornwallés Lancaster hgségekből már igen szép jövedelmet huz ő fölsége, mit épen olly kevéssé nevezhet tulajdonának, mint a most általunk megajánlandó iszonyu mennyiséget, hogy ez utóbbival valóban nevezetes részeseske maradna el, a korona méltósága csökkentése nélkül. Az érin-

tett hgségek jövedelmét tökéletesen nem ismerjük még, és azokról számolást van jogunk követelni, mielőtt a költségjegyzék megajánlásába bocsátkoznánk.“ It számos rendtelenséget említe a szónok, mik az érintett hgségek jövedelmeinek kezelésit homállyal fődik, és neheztelést jelenté aziránt, hogy illy hamarkodva törekszik a kormány saját célait kivíni, míg Canada ügyét folyvást mellözi, minek könnyen a brit korona ez egyik legszebb gyöngyének elvesztése lehet következménye; végre pedig tiszteletét nyilvánítá, mellyel a brit alkotmány és trón iránt folyvást viseltetik. — Az alsóház. dec. 21iki ülésében Kent hgnő évdíját vitatá a biztossággá alakult ház. Az első záradék fölolvastatása után, melly a hgnő évdíját 22 ezer font sterlingrül 30 ezerre kívánja emeltetni, a ház kaczaja közt Sibthorp tory ezredes fölkelt, azzal megküzdendő. Ő ugyanis helytelennek találja, hogy ő fölsége a ministerek tanácsából illy iszonyu mennyiséget követel édes anyja számára. Ha a hgnő jól nevelé föns. leányát, ez minden esetre haláját érdemli ugyan a nemzetnek; de jól megfontolván a dolgot, azzal a tisztelt hgi hölgy mégis csupán anyai kötelességit teljesíté, és mivel föns. leánya neveltetésének már egészen vége, az eddig e célra az országtul huzott 12 ezer font sterlinget csakugyan le lehetne vonni év díjából. Férfiakhoz illőbb lett volna nyiltan kimondani, hogy a tisztelt hgnőnek adósságai kifizetésire nevezetes pénzmenyiségre (100 ezer font sterlingre) van szüksége, mint így ürügyek alatt bujkálva esikarni pénzt a parlamenttül. Hasonló értelemben szóla Whalley S. ur is, azon különbséggel, hogy Sibthorp indítványát támogatni nem akará, mivel az torytól származott és nem leggyöngédebb kifejezésü volt. Szavazásra kerülvén a dolog, az érintett záradékot 67 szóval 19 ellen elfogadá a ház. Dec. 22én a felsőházban kérdé Brougham l. a gyarmatministert: bir-e a kormány hivatalos adatokkal az alsó-canadai történetekről? Glenelg l. (a gyarmatminister) nemmel válaszolván. Melbourne jelenté, miszerint más nap minden e gyarmat állapotját tárgyzó irományt a ház asztalára szándéka temi, és az üléseket a legujabb zavarok miatt nem febr. 15őjéig, hanem csak jan. 16ikaig elhalasztani, melly nyilatkozattal Brougham l. megelegetült. Az alsóházban hasonló nyilatkozék Russell, és Alsó-Canada ügye nagy mértékben fölizzgatá a házat. Leader a néppártot védé. Russell e tárgyban következőleg nyilatkozék: „Alsó-Canada gyűlésházát, melly az előbbi ülésekben hozott parlamenti végzéseket vitatására hívaték össze, elosztani volt kénytelen a kormányzó, mivel a követek vonakodtak engedelmessékedni. Ezóta Gosford hivatalos sürgönyeibül az világott ki, miszerint a nép már nem kíván a gyűlésház közbenjárultával javításokhoz jutni, hanem elhatározott szándéka fegyveres erővel leküzdenni ő fölsége hatalmát. Gosford azonnal letenni készült hivatalát, mihelyt látta, hogy engesztelő rendszabályokul többé semmit nem reménylhetni. (Halljuk! Halljuk!) A kormány, engedve Gosford kívánatának, ideiglen Colborne urra bízta a kormányzóit hivatalt. Utasításinkban meghagyók neki, hogy míg lehet, mérsékelve viselje magát; szükség esetén azonban hirdesse ki bizvást a katonai törvényt, és ő fölsége kormányát az egész felelősséget magára veendő. (Tetszés.) minden lehető eszközzel segítségül járulandván a tartomány fékezésire. (Tetszés.) Mi lett utasításink következménye? A nép még makacsabbul szegült törvényeink ellen. (Halljuk!) A mai lapokban közlött hírekrül biztossággal nem szólhatok, mert ő fölsége kormányát még nem kapott eziránt hivatalos sürgönyöket; a gyarmat érzelmirül itélvén mindazáltal, igen könnyen hihető, hogy ő fölsége katonasága és a zendülők csoportit közt csakugyan kardélre került a dolog, és Anglia felsőségi hatalmát alapjaiban megrendíték e gyarmatban. (Halljuk!) Ez okbul tehát a házat csak jan. 16ikaig szándékunk elhalasztani, és tőle tanácsot kérni az ügy legezélszerűbb eldönthetésire.“ (Tetszés.) Magányos tudósítások szerint Papineau Sorelben csakugyan, ünnepélyesen kihirdeté Alsó-Canada függetlenségét, noha Colborne, az új kormányzó is ott lakik. Azon hanyagság, mellyel eddig a brit kormány ez ügy iránt viseltetik és a néppárt élénk buzgalma, igen valószínűvé tesz, hogy nem olly könnyen fogja már Anglia függésben megtarthat-e szép gyarmatot. —

Dec. 21iken biztossággá alakulva folytatá tanácskozását a felsőház a háztartási költségjegyzékrül. Brougham l. ismét több ellenvetést gördíté annak egyes czikkei elé, és többi közt az alsóházban Peel indítványára elfogadott azon czikket is határozottan rosza, melly szerint a megajánlott évenkinti 1200 font sterlingbül maradandó mennyiséget következő évben is kioszthatja nyugdíjakul a korona. —

Vixen tulajdonosi, Bell, Polder, és Morton a londoni lapokban jelentik, miszerint karácsoni ünnepek után kérelmet szándékok intézni a parlamenthez, a ministerek által tőlük megtagadott kárpótlás miatt; előbb mindazonáltal oklevélszerűleg tanusítandják azt, hogy a külügyi osztály ügyvivőji jól tudták a hajó és egész vállalat célját és csak a politika hirtelen változta miatt történt az egész szerencsétlenség. — Goode kapitányt, ki bizonyos idő előtt st. James parkban a királynét durván megátmodván, utóbb ésbetegge nyilatkozatték, mult évi dec. 17iken a westminsteri börtönbül Bedlambe szállíták, hol alkalmasint élte fogytaig leend kénytelen maradni. —

A Timesban közlött newyorki dec. 2iki levelek szerint Alsó-Canada-ban a polgár-háboru végre csakugyan kiütött. Mintegy 200 főnyi rendes katonaság megütközvén a st. denisi zendülőkkel, futásnak volt kénytelen eredni számos holtat és sebesültet hagyván esataterén. A támadólag megjelent k. katonaságot a házak ablakiból támodák meg, és két álgnyujokat is hatalmukba keríték a lázadók. Markham kapitányt sulyosan megsebesíték. Egy másik esatáru st. Charles mellett igen ellenmondó hírek szármalyanak. A Montreal-Courier jelentése ugyanis Wetherall alezredes nov. 22iken st. Charles helységét kis veszteséggel elfoglala, míg az ellenség 100 holtat, sebesültet és 200 foglyot veszíte; egy ellenzési lap ellenben

azt írja, hogy eleinte hátrálni kezdenek ugyan a hazafiak; de utóbb még is újabb csapatokkal erősülten megszalaszták az angolokat. A demokrata párt mindenütt munkás a közép-föllegyezésben.

Ujabb alsó-canadai tudósítások következő részleteket közlenek az utóbbi eseményekről: „Nov. 24-én mintegy három ezer canadai, Papineau s O' Callaghan paranesi alatt, st. Charles mellett 30 angol mérföldnyire Montrealt Lőrinez folyam partján, egy régi francia várat elfoglalt, s 8 álgyuval megerősíté. E' hírre az első kir. skót ezred és számos önkényes azonnal megtámadásukra indult a' zendülőknél; de 16 holtat s két álgyut vesztvén, kénytelen volt futásban keresni menekvést. Montrealból ennek következtében valamennyi nélkülözhető katonaság megindult a' zendülők ellen, s minden pillanatban elhatározó esatáru várható tudósítást. Papineau igen munkás; legközelebb álgyuöntő műhelyt létesíté, s hír szerint két tapasztalt agg vitéz vezérli munkalátit Napoleon győztes sergeiből. — Montreali lapok 61 éjszakamerikai benszülőttnek következő felszólítását közlik: „Mivel e' tartományban az elégtelenség közt azon vélemény látszik uralkodni, miszerint ő föls. kormánytól szándékolt elszakadásukat munkásan segitendik elő az egyesült státusok lakosi, e' véleményök alaptalanságát bebizonyítólóg gyűlést tartandunk dec. 28-án a' tőzséresarnok kávéházában, hol nyilvánítani szándékunk, mikép ezentul is a' törvényszerűség föntartása mellett fogunk maradni.“

Legújabb londoni hírek szerint a' királyné dec. 23-ikán ünnepélyes kísérettel megjelenvén a' felsőházban, a' kir. háztartási költségjegyzék mind a' két házban keresztül ment törvényjavaslatát, kir. helybenhagyással megerősíté. A' mult ülésben ígért iratokat Canada ügyében e' napon az alsóházban Russell, a' felsőben pedig Melbourne l. előterjesztvén, jan. 16-ikáig mind a' két ház elosztott.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur Algérien szerint a' nyugati tartományban Oran s Tlemesen közt, kútisztításkor husz római emlékpénzt találtak strucztojásban, miket Bresson azonnal megvásárolt az algieri museum számára. Ez emlékpénzeket Vespaziantól Commodusig valamennyi római császár képét láthatni. Csúpan az egy Cocejus Nervaé hiányzik közülök. — Ezenkül még Faustina három emlékpénzére isakadtak. — A' fiatal Aimé, kit nem rég a' tuileriák udvarában pisztollyal fegyverzetten elfogának, jelenleg Bicetreben ül. Bizonyos idő előtt az összeírásokr katonává határozá őt a' sors; de mivel testvére már katonáskodott, szabadságát ismét megnyerheti volt szerencséje. Utóbb azonban a' hatóság feledni látszik ezen nyomos körülményt s Aimé, újabb zaklatásoknak látván magát kitétetve, vallomása szerint olly igen föltűnőt szándékozik elkövetni, hogy annak következtében befogatását s ügye szoros megvizsgálását eszközölhesse. — Dec. 16-ikán a' cassatiószték valamennyi kamarája ünnepélyes ülésre gyűlt össze, itelethozás végett az anyira fontos párviadali kérdésben. Toursban ugyanis mult év elején Baron s Pesson jogtudósok párbajt vitak, melyben az első életét veszté. Az orleansi kir. vádkamra megvizsgálá ugyan ez ügyet; de a' fenyítő törvénykönyv e' pont iránti hízaga miatt, elállást íelt minden további törvénykezéstül. Ezután a' cassatiószték elé került a' pör, mely azt a' bourgesi kir. ítélőszékhez utasítá. Mivel pedig ez utóbbi az orleansi ítéletet helyeslé, az egész ügy ismét a' cassatiószték elibe került, mely Dupin fényes beszéde után újra megemmité a' bourgesi törvényszék ítéletét, s a' párviadalban ölt gyilkosnak határozá tekintetni. — Az ismért Audry de Puyraveau Schweizba vonult vissza a' világ zajos köreiből s Orbe városban él, Lausanne s Neufchatel közt Waadtlandban. E' hír szomorú gondolatokra szolgál alkalmul. Audry de Puyraveau fontos szerepet játszik a' juliusi zendütlek, háza fegyvertáru szolgált; s a' helyettes kormány tagjai közé számítá őt. — Auvray tábornok Oranba érkezte után, Bugeaud, kormányparanes következtében azonnal visszatért Franciaországba. —

A' páirkamra a' trónbeszédre készülendő válaszfóirat szerkesztést Portalisra bízta; munkája dec. 23-ikán vala vitatás alá vétetendő. Egyéb-iránt most még mind a' két kamrát jobbadán csak a' választási megbízatások bíralata, választmány nevezések s egyéb előkészületi munkák tartják folyvást elfoglalva. — Bugeaud altábornok Oranból Franciaországba visszatérté előtt hosszas napiparanesban bucsuzott el katonáitól, melyben leginkább a' gyarmatosítást s földművelést ajánlá nekik. — Meunier, az ismért szándékért Franciaországból száműzött király-gyilkos, kinek partra szállása az egyesült státusokban annyi sok nehézséggel volt kapcsolatban, most Uj-Orleansban kereskedési vállalatokba boesátkozott. Legközelebb levelet kapott nagybátyja tőle, melyben újabb áruszállításra szólítja fel őt, mivel az eladás iránt már előre tökéletesen biztosítottnak véli magát. — A' főnebb említett cassatiósztéki újabb határozat nem csak a' párbajvivókat kívánja ezentul gyilkosoknak tekintetni, hanem a' párviadalnál megjelenő tanukat is. — A' követkamrai tagok már majd mindnyájan Párisban vannak s a' királysági ellenzés Odilon-Barrotiál, a' balközép pedig Ganneronnál gyűlést tartott az alelnök választása iránt tanácskozandó. — Bizonyos Bailly nevű, volt ezredi altiszt darab idő óta, mennyire újabb adatoknak lehetni, már köz s különös figyelmét voná magára a' hatóságnak. Dec. 23-ikán végre elfogák őt st. Martin utcában, s háza megmotoztatásakor írományokra akadtak nála, mik újabb világot vetnek Hubert szándékolt merényire. Lepreux, a' vervinsi bíró, hír szerint némelly vallatások következtében nem sokára szabadon fog boesáttatni.

Bona dec. 4-ikén: Tegnap rendkívüli katonai ünnepély tanuji válnak. Trezel tábornok ugyanis a' nagy téren kiosztá a' Constantine ostromában részesülteknek az érdemlett díszjeleket, az újdontan előléptetett katonatisztek pedig bemutató illető csapatiknak. Altányos tetszés

harsoga, midőn az ifju Lamoriciere ezredest bemutató csapatjának a' tábornok. E' fiatal hős, ki első hágott Constantine falaira, még tovább is Afrikában marad s alkalmasint nem sokára utat nyitand magának tábornagyí méltóságra. Legmeghatóbb volt azon pillanat, midőn a' tábornok trombita-hars közt a' sebhelyes arczu közvitézek melleire függeszté a' böcsületrend keresztjét. A' közvitézség annyival inkább örvend illy kitüntetésnek, mivel ritkábban jut hozzá, s egyebiránt nyugdíj s 150 franknyi pénzajándék is járul a' keresztthez.

NÉMETORSZÁG.

(Jour. de Francfort) A' porosz ministerség s kölni érsek közti összeütközések és az ez utóbbi ellen foganatra vett rendszabályok egész Németországban közérdeket tamasztának s már a' külföld is figyelmessé lön reájok. Ha ki ismeri az irányt, melyet hírlapunk követ, előre láthatá, melyik részre nyilatkozik a' közvélemény, melynek ez organuma. Hihető még is, hogy egy párt nélküli tudósítás ez ügyben itt s ott vizsgálhangra talál. Ha alaplul tekintjük a' dolgot, az egyenlenség lényegesen a' vegyes házasságok kérdéséből származék. A' minister mindent elfelejt, mindent megboesát; sorsukra bizza a' Hermes-iskola követőt, csak a' vegyes házasságokra nézve legyen az érsek engedékeny. A' dolog állapotja e' következő: naponként érkezett Berlinből egy nagy sereg ifju tisztviselő, kik többnyire az evang. vallást követik, ezelszerű bátorsággal s kegyben állva, természetesen ezen ifjak a' tartománybeli gazdag leányokat kéregetik meg s veszik el nőül. A' kormány erőnkülieknek jelenté ki azon kötelezéseket, melyek miatt az illy házasságokból származott gyermekeket kath. vallásban kelle fölnevelni, sőt paranesolá, hogy minden gyermek atyja hitét kövesse. E' rendszabály természetes szüleménye volt a' kathol. családok kevesbülése a' fensőbb ranguaknak s ezeknek protestansok általi pótolatása. Illy uton s hasonló eszközök által nyert Sziléziában az evang. vallás, mely ezelőt észrevehető kisebb számu követőt számlált, egy századnál kevesebb időszak alatt rendkívüli gyarapodást. Igy történt ez Westphalia azon részében is, mely ez előtt Poroszországhoz tartozott, illy és hasonló történhetik majd az egész rajnamelléki kath. tartományokban s a' westphaliai birtokokban is. E' tett- és letdolgokat szemügyre véve, vádolhatni-e a' kathol. egyházat a' miatt, hogy létét fen ügyekszik tartani? Nem kívánja-e minden státus, testület s egyes személy fen tartási kötelességnél fogva, hogy a' vegyes házasságokból származott gyermekek ne kizárolag az atyai valláson, hanem az ország vallásán nevellessenek? Midőn a' kath. egyház ezt teszi, csak védőleg (defensive) bának; nem szerzení, hanem megtartani ügyekeztvén. Ha most a' mult idők, névszerint II. Fridrik korszaka' bánásmódját dicsérve kiemeljük s mintá gyanánt állítjuk fel, meg kell fontolnunk, hogy azóta nyomos változások történtek a' kath. egyház állásában a' porosz kormányra nézve. Azon időben a' kathol. egyház csak türve s a' király kegyelmétől függő volt; most pedig Poroszország ellenében jogokkal bír, mint az evang. vallás. Hogy az egyenlőség csak de jure (jogilag) s nem de facto (tettleg) áll, ez semmit sem változtat a' dolgon; mert napfénynél világosb, hogy a' két egyház közt valóóilag egyenlőség létezését nem állithatni egy olly országban, hol a' nép két ötöde catholicus, s még sincs sem kathol. mi nistere, sem azon vallásbeli fő elnöke, sem tábornoka. De, mint mondtuk, jögra nézve a' kathol. egyház egészen egyenlő Poroszországban az evangelicával s hasonló ótalmat várhatna az ország részéről. Ha fontolatra vesszük továbbá, hogy sem a' pápának 1830 majus 25-iki brevejében, sem az érsek, ki pontosan e' brevéhez szabja magát, a' vegyes házasságokat, ha a' jövendőbeli házások a' catholicismus kívánatit gyermekeik vallásos neveltetésökre nézve nem teljesítnek, nem ügyekeztek gátlani, sem ezen házasságokat erőnkülieknek nem nyilvánították; sőt a' kathol. lelkeseknek meg volt hagyva, illyes házasságokat jelentéük által hiteleteni, s csak azon formuláj hagyják el, mely ezen összekötetés javalatát fejezi ki a' catholica egyház részéről — s ily ezekből a' párt nélküli férfiu, legyen az protestans vagy catholicus, semmi ellenségeskedést; annál inkább az ország hatalma elleni berzengést nem következtethet.

ELEGYHÍR.

Azon nagy terjedelmű vasutak közt, melyeket az éjszakamerikai egyesült státusokban az ottani szabad szellem s érdem szerint megjutalmaztatni szokott ipar létesíté, s mikrül közelebb lön lapunk említést, különösen nevezetes az, mely a' Hudsonnal Albanytal Uticaig, mintegy 90 angol mérföldnyire nyúlik. Ezen ut egy darabja rövid idő alatt kész leend, s az utas 24 óra alatt New-Yorkból Niagarához röpülhet. Ujan gliában nines olly státus, melynek jeles városában vasutak nem létesülének, és délen s nyugoton már néhány ezer mérföldnyire el is kezdék az utépitést. Már Ohio kapcsolatban van Delaware-ral 350 angol mérföldre terjedő vasut által, s kevés esztendő múlva az utazó a' new-founlandi tengeröbölül a' mexicoi tengeröbölüg elutazhatik hat nap alatt. — A' vasutakhoz tartozó erőmozgonyok (Locomotive) legnagyobb részínél itt fával tüzelnek; Anthracit-szénnel kevésnél. — Azon négy, számítási ügyességök által közalméklodást gerjesztő olasz gyermekhez (Zuccaro, Pugliesi, Londolina, és Mangiamelehez) számíthatni cataneaiszármazásu Camillo la Rosát is, ki a' legszövevényesb számtudományi tételeket bámulatos könnyüséggel rövid idő alatt megfejteti képes. Mi oka lehet, hogy épen Olaszországban, azon aránylag olly kised résziben planetánknek, ugyan azon időben öt illy rendkívüli tünemény tört föl?

GABONA ÁR Jan. 5-ikén: Tiszta búza 64—60. Rozs 36—34 2/3. Árpa 28—26 2/3. Zab 21 1/3—20—18 2/3. Köleskása 68 2/3—80. Kukorica 34 2/3—33 1/3. PÉNZKELT Bécs dec. 30-án: 4 petes státus kötel. 100% 3 petes: 78% 1821-ki: 100 for. kölesön: 145% 1834-ki 500 for. kölesön: 600 2 1/2 petes bécsi bankó-kötel: 66 7/8 Bankrészevény darabja: 1110 5/8 p. p. Lotto Budán, jan. 3-án: 57, 73, 33, 1, 2.